УДК 342.9:351.751:316.774
DOI https://doi.org/10.32782/klj/2026.3.21

Гуржій А. В.,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права
Державного торговельно-економічного університету
ORCID: 0000-0001-5757-592X

ЗМІСТ, СТРУКТУРА ТА КЛЮЧОВІ ВРАЗЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ВИМІРУ МЕДІАБЕЗПЕКИ

Анотація. У статті обґрунтовано соціально-економічний вимір медіабезпеки як самостійний і водночас забезпечувальний елемент її феноменології. Доведено, що здатність медіасередовища надавати людині достовірну, різноманітну та суспільно значущу інформацію визначається не лише змістом повідомлень і професійними стандартами, а й економічною автономністю і стійкістю медіа, структурою медіавласності, механізмами платформного поширення контенту, соціальною доступністю інформації та стійкістю інформаційної інфраструктури. На підставі системного, структурно-функціонального, порівняльно-правового методів, а також аналізу й синтезу наукових і нормативних джерел виокремлено взаємопов'язані компоненти цього виміру: економічну автономність і стійкість медіа; платформну залежність, економіку уваги та датафіковану монетизацію медіа; прозорість медіавласності, фінансування та конкурентність медіаринку; соціальну доступність інформації та подолання цифрового розриву; локальну журналістику; медіа- та інформаційну грамотність населення; стійкість інформаційної інфраструктури та комунікаційних мереж у кризових умовах. Обґрунтовано взаємозв'язок економічної вразливості редакцій зі зниженням якості публічної комунікації, концентрації власності – зі звуженням плюралізму, цифрової нерівності – з фактичним обмеженням права на інформацію. Встановлено, що зазначені компоненти утворюють єдину систему: ослаблення одного з них здатне посилювати інші вразливості та зменшувати реальну спроможність людини користуватися інформаційними правами. Розкрито адміністративно-правове значення прозорих механізмів підтримки незалежних і локальних медіа, контролю ринкових концентрацій, гарантій прозорості платформних рішень, подолання цифрового розриву та резервування каналів суспільно значущої комунікації. Запропоновано поєднувати реактивні заходи з превентивними та забезпечувальними гарантіями, спрямованими на підтримання незалежної журналістики, інформаційного плюралізму, доступності суспільно значущої інформації та стійкості комунікаційних мереж. Практичне значення результатів полягає в можливості їх використання для вдосконалення адміністративно-правового механізму медіабезпеки та подальшої розробки системи вимірюваних індикаторів стану медіасередовища.

Ключові слова: *медіабезпека, редакційна незалежність, медіавласність, платформізація, цифровий розрив, локальна журналістика, медіаграмотність, інформаційна інфраструктура, право на інформацію.*

Gurzhii A. V. Content, structure and key vulnerabilities of the socio-economic dimension of media security

Abstract. The article substantiates the socio-economic dimension of media security as an autonomous and enabling element of its phenomenology. Media systems' capacity to provide reliable, diverse and socially significant information is shown to depend not only on content and professional standards but also on the economic autonomy and sustainability of media, media ownership structures, mechanisms of platform-based content distribution, the social accessibility of information and resilient information infrastructure. Based on systemic, structural-functional and comparative legal methods, as well as the analysis and synthesis of scholarly and regulatory sources, seven interconnected components are identified: the economic autonomy and sustainability of media; platform dependence, the attention economy and data-driven media monetisation; transparency of media ownership and funding and the competitiveness of the media market; the social accessibility of information and bridging the digital divide; local journalism; media and information literacy; and the resilience of information

© Гуржій А. В., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

infrastructure and communication networks in crisis conditions. The interrelationships between newsrooms' financial vulnerability and deteriorating public communication, ownership concentration and reduced pluralism, as well as digital inequality and practical restrictions on the right to information, are substantiated. It is established that these components form an integrated system in which the weakening of one component may intensify other vulnerabilities and reduce a person's effective capacity to exercise information rights. The administrative and legal significance of transparent support mechanisms for independent and local media, monitoring of market concentration, safeguards for the transparency of platform decisions, measures to bridge the digital divide and redundancy of socially significant communication channels is clarified. It is proposed that administrative and legal safeguards combine reactive measures with preventive and enabling guarantees aimed at supporting independent journalism, information pluralism, the accessibility of socially significant information and resilient communication networks. The findings may be used to improve the administrative and legal mechanism of media security and to develop a system of measurable indicators for assessing the condition of the media environment.

Key words: *media security, editorial independence, media ownership, platformisation, digital divide, local journalism, media literacy, information infrastructure, right to information.*

Постановка проблеми. Цифрова трансформація змінила не тільки способи створення та поширення повідомлень, а й економічні умови існування журналістики. Суспільно значуща інформація виробляється в середовищі, де редакції конкурують за обмежені фінансові ресурси й увагу аудиторії, залежать від правил платформного середовища, використовують цифрові моделі монетизації медіа та працюють в умовах нерівномірного доступу громадян до цифрових сервісів. Тому оцінювання медіабезпеки лише за змістом контенту або наявністю заборон щодо його поширення залишає поза увагою умови, від яких залежить сама можливість незалежного інформування.

Формально гарантоване право на інформацію не є достатнім, якщо редакція фінансово залежить від одного власника чи рекламодавця, громада не має локального медіа, користувач позбавлений якісного інтернет-з'єднання або не володіє навичками критичної оцінки повідомлень. За таких обставин економічні, соціальні та інфраструктурні диспропорції перетворюються на безпекові вразливості. В Україні ці вразливості особливо загострилися внаслідок тривалої війни, яка спричинила руйнування редакційної та комунікаційної інфраструктури, переміщення журналістів і скорочення рекламного ринку, а також істотно посилила потребу громад у перевіреній локальній інформації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Економічні передумови діяльності медіа досліджували Р. Г. Пікард, який систематизував закономірності формування доходів і витрат медіаорганізацій [1], Г. Дойл, яка розкрила зв'язок між медіавласністю, концентрацією ринку та інформаційним плюралізмом [2], і П. М. Наполі, який показав вплив цифрових технологій на вимірювання та монетизацію аудиторій [3]. Соціальну нерівність доступу до технологій, навичок і можливостей їх використання концептуалізував Я. ван Дейк [4]. Ці праці пояснюють окремі економічні й соціальні передумови незалежності та доступності медіа, але не поєднують їх у структурі медіабезпеки.

Технологічну перебудову медіасередовища дослідили Ж. ван Дейк, Т. Поелл і М. де Ваал, які показали перетворення платформ на інфраструктурних посередників між медіа, аудиторією та рекламодавцями [5]. Положення Г. А. Саймона про дефіцит уваги [6, с. 40–41] і концепція капіталізму спостереження Ш. Зубофф [7, с. 8, 17–18] дають теоретичні підстави аналізувати конкуренцію за увагу та економічне використання поведінкових даних. У контексті медіабезпеки ці підходи дають змогу виявити ризики платформної залежності, підпорядкування редакційних рішень показникам взаємодії аудиторії з контентом та непрозорої датафікованої монетизації.

Водночас економічні, платформні, соціальні та інфраструктурні чинники переважно залишаються предметами окремих напрямів дослідження. Недостатньо розробленими є їх комплексне включення до структури медіабезпеки та пояснення взаємодії у забезпеченні фактичної спроможності медіасередовища надавати людині достовірну, різноманітну і суспільно значущу інформацію.

Метою статті є визначення змісту соціально-економічного виміру медіабезпеки, взаємозв'язків між його компонентами та

напрямів їх урахування в адміністративно-правовому механізмі.

Виклад основного матеріалу. Соціально-економічний вимір медіабезпеки пропонується визначати як стан захищеності та стійкості системи суспільних відносин, що забезпечують створення, поширення і споживання суспільно значущої інформації, за якого економічні механізми функціонування медіасфери, структура медіавласності, соціальна доступність інформації, подолання цифрового розриву та стійкість інформаційної інфраструктури не створюють загроз реалізації права людини на доступ до достовірної інформації, редакційній незалежності медіа, інформаційному плюралізму та здатності суспільства до усвідомленої участі в демократичному публічному житті. Такий підхід узгоджується з розумінням медіабезпеки як міждисциплінарного феномену інформаційного суспільства, обґрунтованим О. М. Головко [8, с. 46–64].

Запропоноване нами визначення зміщує увагу з окремої редакції на систему відносин між медіа, власниками, рекламодавцями, платформами, державою та аудиторією. Об'єктом захисту в межах соціально-економічного виміру медіабезпеки є не прибутковість медіабізнесу сама по собі, а спроможність медіа виконувати суспільну функцію – створювати й поширювати достовірну, різноманітну та суспільно значущу інформацію. Для цього редакціям потрібні достатні ресурси, автономія та доступ до аудиторії. Тому економічна підтримка медіа є виправданою лише за наявності гарантій редакційної незалежності, прозорих правил і недискримінаційного доступу, інакше вона може посилити залежність замість стійкості.

Структуру цього виміру утворюють сім взаємопов'язаних компонентів: 1) економічна автономність і стійкість медіа; 2) платформна залежність, економіка уваги та датафікована монетизація медіа; 3) прозорість медіавласності, фінансування та конкурентність медіаринку; 4) соціальна доступність інформації та подолання цифрового розриву; 5) локальна журналістика; 6) медіа- та інформаційна грамотність населення; 7) стійкість інформаційної інфраструктури та комунікаційних мереж у кризових умовах. Їх поєднує спільний функціональний результат – реальна, а не декларативна можливість людини отримувати достовірну, різноманітну та суспільно значущу інформацію з незалежних джерел.

Зазначені компоненти, як вбачається, мають розглядатися не окремо, а у взаємозв'язку. Наприклад, пошкодження мережі обмежує доступ до інформації, а його наслідки посилюються у громаді, де немає локального медіа, населення має низький рівень цифрових навичок, а єдиним доступним каналом залишається платформа з непрозорим алгоритмічним відбором. Так само концентрація власності створює більшу загрозу за слабкого рекламного ринку, оскільки редакції не можуть диверсифікувати доходи та зменшити залежність від окремих власників, політичних груп, рекламодавців, донорів або цифрових посередників.

Одним із ключових проявів соціально-економічного виміру медіабезпеки є економічна автономність і стійкість медіа. Цей компонент означає здатність підтримувати професійну діяльність без втрати редакційної автономії внаслідок надмірної залежності від власника, політичної групи, рекламодавця, донора або цифрового посередника. Дефіцит ресурсів обмежує кадрову й організаційну спроможність редакцій та їхні можливості створювати якісний суспільно значущий контент. У такий спосіб економічна вразливість може трансформуватися в інформаційну: зменшується обсяг оригінальних матеріалів, а суспільно важливі, проте комерційно непривабливі теми ризикують залишитися без належного висвітлення [9, с. 3].

ЮНЕСКО характеризує незалежну журналістику як суспільне благо та пов'язує редакційну незалежність із фінансовою незалежністю медіа [9, с. 3]. Звідси випливає, що підтримка економічної стійкості редакцій є не привілеєм окремої галузі, а передумовою якісної публічної комунікації. Водночас грантове, бюджетне або приватне фінансування потребує запобіжників: публічних критеріїв розподілу, множинності джерел доходу, розмежування редакційних і комерційних рішень, прозорої звітності та неможливості впливу суб'єкта фінансування на зміст редакційних матеріалів.

Однак економічна стійкість редакцій залежить не лише від джерел і умов їх фінансування.

У цифровому середовищі на неї дедалі більше впливають посередники, через яких медіа отримують доступ до аудиторії та рекламних доходів.

Ж. ван Дейк, Т. Поелл і М. де Ваал розглядають цифрові платформи як інфраструктурних посередників між медіа, аудиторією та рекламодавцями, які через механізми датафікації, комодифікації та алгоритмічного відбору впливають на видимість контенту, доступ до аудиторії та розподіл доходів [5]. Спираючись на цей підхід, платформізацію медіасередовища пропонуємо розглядати як чинник соціально-економічної вразливості медіабезпеки. Така вразливість виникає тому, що редакції не контролюють платформні правила й алгоритми, хоча від них залежать доступ до аудиторії та можливості монетизації. Отже, економічна стійкість редакції визначається не лише якістю медіапродукту, а й ступенем її залежності від платформного середовища.

З економічною логікою платформ тісно пов'язана концепція економіки уваги (attention economy). Вона позначає такий тип організації цифрового інформаційного середовища, за якого обмежена увага користувача розглядається як дефіцитний економічний ресурс і об'єкт конкуренції між медіа, платформами та іншими суб'єктами комунікації. Теоретичні витоки цього підходу пов'язують із Г. А. Саймоном, який обґрунтував залежність між надлишком інформації та дефіцитом уваги [6, с. 40–41]. В онлайн-медіа кількість переглядів, час взаємодії та інші метрики стають підставою для розподілу доходів, що створює стимули до клікбейту, сенсаційності, емоційної поляризації та спрощення складних тем. Проблема полягає не в самому використанні метрик, а в підпорядкуванні їм редакційної цінності матеріалу. Коли швидке привернення уваги переважає достовірність, повноту і суспільну значущість, цифрова бізнес-модель стає джерелом ризику для медіабезпеки.

Датафікована монетизація поглиблює цю суперечність. Поведінкові дані дають змогу персоналізувати рекламу й інформаційні потоки, але створюють асиметрію між платформою, редакцією і користувачем [7, с. 8, 17–18]. Людина часто не знає, які відомості збираються, як формується її профіль і чому вона бачить певний контент. Для медіабезпеки це означає необхідність поєднати економічну стійкість онлайн-медіа із захистом даних, прозорістю автоматизованого відбору та правом аудиторії розуміти засади персоналізації. Диверсифікація доходів, розвиток передплат, членських моделей і прямих каналів комунікації здатні, на нашу думку, зменшити залежність від непрозорої рекламної екосистеми.

Поряд із фінансуванням і платформною залежністю важливим компонентом соціально-економічного виміру медіабезпеки є прозорість структури медіавласності, джерел фінансування та конкурентність медіаринку. Структура власності визначає, хто контролює матеріальні ресурси медіа і може впливати на його стратегічні рішення. Концентрація активів, приховані бенефіціари та залежність редакцій від вузького кола політико-економічних суб'єктів створюють ризик інформаційного домінування. Навіть без прямої цензури власник може впливати через кадрові рішення, бюджетні обмеження, визначення пріоритетних тем або замовчування суспільно значущих питань. Унаслідок цього формальна множинність каналів не завжди означає реальний плюралізм джерел.

Європейський акт про свободу медіа поєднує гарантії редакційної свободи з прозорістю власності та оцінюванням впливу ринкових концентрацій на плюралізм і редакційну незалежність [10]. Рекомендація CM/Rec(2018)1 Ради Європи вимагає доступності відомостей про власників і запобігання надмірній концентрації медійної влади [11]. В Україні відповідні орієнтири закріплені Законом України «Про медіа», який передбачає вимоги до прозорої структури власності та обмеження концентрації контролю [12]. Отже, прозорість є не формальністю реєстраційного характеру, а способом оцінити можливі конфлікти інтересів і походження впливу на редакційну політику.

На нашу думку, адміністративно-правові гарантії мають діяти превентивно та забезпечувати прозорість структури власності, джерел фінансування і реального контролю над медіа, моніторинг концентрацій та оцінювання їх впливу на інформаційний плюралізм. Реактивні санкції необхідні у разі порушень, але мають доповнювати, а не підміняти зазначені превентивні гарантії.

Поряд із ринковими умовами функціонування медіа соціально-економічний вимір медіабезпеки охоплює соціальну доступність інформації. Формальне закріплення права на інформацію саме по собі не гарантує, що всі соціальні групи мають фактичну можливість отримувати якісну, достовірну і суспільно значущу інформацію. Така можливість залежить від рівня доходів, віку, освіти, місця проживання, стану здоров'я, мовних бар'єрів, вартості обладнання та якості зв'язку. Одним із проявів цієї нерівності є цифровий розрив, який Організація економічного співробітництва та розвитку (далі – ОЕСР) розглядає як нерівність у доступі до технологій і якісного інтернету, цифрових навичках та можливостях використання цифрових сервісів [13]. Підключення без належних навичок не забезпечує повноцінної участі в інформаційному суспільстві, так само як навички не компенсують відсутності стабільної мережі.

Третє загальнонаціональне соціологічне дослідження цифрової грамотності населення України, проведене Міністерством цифрової трансформації України спільно з партнерами за підтримки швейцарсько-української Програми EGAP, засвідчило відмінності, пов'язані з віком, місцем проживання та соціально-демографічними характеристиками [14, с. 12–18, 34–39]. У площині медіабезпеки такі відмінності означають нерівний доступ до офіційних повідомлень, перевірених новин, спростувань і цифрових інформаційних сервісів. Тому подолання цифрового розриву, доступність цифрових сервісів і розвиток навичок критичного використання інформації мають розглядатися як взаємопов'язані передумови безпечного медіасередовища.

Яскравим проявом соціальної нерівності в доступі до інформації є «інформаційні пустелі» – території або спільноти, де відсутні чи істотно обмежені незалежні джерела локальної інформації. П. М. Абернаті показала, що медіа можуть формально існувати, але через скорочення штату і власного виробництва перетворюватися на «примарні газети», нездатні повноцінно виконувати функцію локального інформування [15, с. 10–11, 24]. Наведене дає підстави стверджувати, що в площині медіабезпеки занепад локальної журналістики посилює залежність громад від чуток, неофіційних сторінок у соціальних мережах і неперевірених онлайн-джерел.

В Україні роль локальних медіа особливо зросла під час повномасштабної війни: громадам потрібні відомості про безпекову ситуацію, евакуацію, гуманітарну допомогу, роботу інфраструктури та рішення місцевої влади. Водночас редакції на прифронтових і деокупованих територіях працюють за умов втрати рекламодавців, пошкодження обладнання, переміщення працівників і фізичних ризиків [16, с. 35–38, 63–64]. Це підтверджує, що локальна журналістика та інформаційна присутність у громадах є важливими передумовами медіабезпеки.

Забезпечення доступу до локальних і загальнонаціональних джерел інформації є необхідною, але недостатньою умовою медіабезпеки: значення має також здатність аудиторії критично сприймати та відповідально використовувати одержані відомості. Цю здатність характеризує медіа- та інформаційна грамотність населення, що становить окремий компонент соціально-економічного виміру медіабезпеки. Вона охоплює критичне сприйняття повідомлень, перевірку джерел, розпізнавання маніпуляцій, розуміння алгоритмічного поширення контенту та відповідальне використання цифрових сервісів. ЮНЕСКО пов'язує ці компетентності зі здатністю людини орієнтуватися в інформаційному середовищі та брати участь у демократичному житті [17]. Отже, медіаграмотність є не лише індивідуальною навичкою, а й передумовою доброчесності інформаційного середовища.

К. Вордл і Х. Дерахшан у межах концепції інформаційного розладу обґрунтували, що неправдиве або маніпулятивне повідомлення необхідно аналізувати у взаємозв'язку суб'єктів створення й поширення, змісту, аудиторії та етапів комунікації [18, с. 22]. Тому перекладання всієї відповідальності на користувача є методологічно хибним. Освітні заходи мають доповнюватися професійними стандартами редакцій, прозорістю платформ, якісною офіційною комунікацією і швидким доступом до перевірених відомостей. ОЕСР також пов'язує інформаційну цілісність із довірою до інституцій, прозорістю комунікації та спроможністю

громадян орієнтуватися в інформаційних потоках [19, с. 74–76].

Завершуючи аналіз соціально-економічних передумов медіабезпеки, слід виокремити стійкість інформаційної інфраструктури та комунікаційних мереж у їх соціальному значенні. Їх технічний захист належить передусім до технологічної площини, однак безперервність і рівність доступу мають виразний соціально-економічний зміст. Відключення електроенергії, пошкодження мереж, блокування сигналу або недоступність обладнання позбавляють громади офіційних попереджень і локальних новин. Досвід України підтверджує, що кібератаки, бойові дії та збої зв'язку безпосередньо впливають на реалізацію права людини на інформацію [20]. У цьому сенсі інфраструктурна стійкість є не лише технічним, а й соціально-правовим питанням, оскільки від неї залежить реальна можливість населення користуватися суспільно значущою інформацією в кризових умовах.

Висновки. Проведений аналіз дає підстави розглядати соціально-економічний вимір медіабезпеки як самостійний і водночас забезпечувальний елемент феноменології медіабезпеки. Його структуру утворюють сім взаємопов'язаних компонентів: економічна автономність і стійкість медіа; платформна залежність, економіка уваги та датафікована монетизація; прозорість медіавласності, фінансування та конкурентність медіаринку; соціальна доступність інформації та подолання цифрового розриву; локальна журналістика; медіа- та інформаційна грамотність; стійкість інформаційної інфраструктури та комунікаційних мереж. Їх взаємодія визначає редакційну незалежність, інформаційний плюралізм і фактичне здійснення права людини на доступ до достовірної та суспільно значущої інформації.

Взаємозалежність зазначених компонентів зумовлює необхідність комплексного адміністративно-правового реагування. Економічні, платформні, соціальні та інфраструктурні вразливості медіасередовища не можуть бути усунені лише формальним закріпленням інформаційних прав, заборонами щодо контенту чи санкціями після виникнення загрози. Адміністративно-правове забезпечення медіабезпеки має поєднувати реактивні заходи з превентивними та забезпечувальними гарантіями, спрямованими на збереження реальної спроможності медіасередовища виконувати суспільну функцію.

До таких гарантій належать прозорі та недискримінаційні механізми підтримки незалежних і локальних медіа за умови збереження їх редакційної незалежності; прозорість медіавласності, джерел фінансування і реального контролю; моніторинг ринкових концентрацій та їх впливу на інформаційний плюралізм; прозорі правила доступу медіа до платформ, можливість оскарження їх рішень, захист персональних даних і прозорість персоналізації інформаційних потоків. Соціальна складова потребує заходів із подолання цифрового розриву, розвитку медіа- та інформаційної грамотності, забезпечення доступності суспільно значущої інформації, а інфраструктурна – резервування каналів зв'язку, безперервності офіційного та локального інформування і відновлення комунікаційних мереж у кризових умовах. Саме таке поєднання заходів дає змогу підтримувати незалежну журналістику, інформаційний плюралізм і фактичне здійснення права людини на інформацію.

Перспективним напрямом подальших досліджень є розроблення системи вимірюваних індикаторів для кожного компонента та методики комплексного оцінювання соціально-економічного виміру медіабезпеки в Україні. Така методика дала б змогу завчасно виявляти вразливості медіасередовища, порівнювати становище регіонів і оцінювати наслідки регуляторних рішень для реалізації права людини на інформацію.

Конфлікт інтересів: автор є членом редакційної колегії журналу. Для забезпечення незалежності редакційного процесу рукопис розглядався редактором, який не мав конфлікту інтересів з автором. Автор не брав участі у відборі рецензентів, процесі рецензування та прийнятті рішення щодо публікації статті. Рукопис пройшов стандартну процедуру подвійного сліпого рецензування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Picard R. G. Media Economics: Concepts and Issues. Newbury Park : Sage Publications, 1989.

2. Doyle G. Media Ownership: The Economics and Politics of Convergence and Concentration in the UK and European Media. London : Sage Publications, 2002. DOI: https://doi.org/10.4135/9781446219942

3. Napoli P. M. Audience Evolution: New Technologies and the Transformation of Media Audiences. New York : Columbia University Press, 2011.

4. van Dijk J. The Deepening Divide: Inequality in the Information Society. Thousand Oaks : Sage Publications, 2005.

5. van Dijck J., Poell T., de Waal M. The Platform Society: Public Values in a Connective World. New York : Oxford University Press, 2018. DOI: https://doi.org/10.1093/oso/9780190889760.001.0001.

6. Simon H. A. Designing Organizations for an Information-Rich World. Computers, Communications, and the Public Interest / ed. M. Greenberger. Baltimore : Johns Hopkins Press, 1971. P. 37–72.

7. Zuboff S. The Age of Surveillance Capitalism: The Fight for a Human Future at the New Frontier of Power. New York : PublicAffairs, 2019.

8. Головко О. М. Медіабезпека людини: засади інформаційно-правової політики : монографія. Київ : Видавничий дім «АртЕк», 2019. 168 с.

9. UNESCO. Journalism Is a Public Good: World Trends in Freedom of Expression and Media Development. Global Report 2021/2022. Paris : UNESCO, 2022. URL: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380618

10. Regulation (EU) 2024/1083 of the European Parliament and of the Council of 11 April 2024 establishing a common framework for media services in the internal market (European Media Freedom Act). URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj

11. Council of Europe, Committee of Ministers. Recommendation CM/Rec(2018)1 to Member States on Media Pluralism and Transparency of Media Ownership. 7 March 2018. URL: https://rm.coe.int/1680790e13

12. Про медіа : Закон України від 13.12.2022 № 2849-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20

13. OECD. Digital Divides. URL: https://www.oecd.org/en/topics/digital-divides.html

14. Міністерство цифрової трансформації України. Цифрова грамотність населення України 2023. Київ, 2023. URL: https://osvita.diia.gov.ua/uploads/1/8800-ua_cifrova_gramotnist_naselenna_ukraini_2023.pdf

15. Abernathy P. M. The Expanding News Desert. Chapel Hill : Center for Innovation and Sustainability in Local Media, 2018. URL: https://www.cislm.org/wp-content/uploads/2018/10/The-Expanding-News-Desert-10_14-Web.pdf

16. Konrad-Adenauer-Stiftung. Ukrainian Media Landscape 2022–2024: Changes in Media During the Full-Scale Invasion. 2024. URL: https://www.kas.de/en/web/ukraine/einzeltitel/-/content/ukrains-kij-medialandsft-2022-2024-zmini-v-media-pid-cas-povnomasstabnogo-vtorgnenna-1

17. UNESCO. Media and Information Literacy. URL: https://www.unesco.org/en/media-information-literacy

18. Wardle C., Derakhshan H. Information Disorder: Toward an Interdisciplinary Framework for Research and Policy Making. Strasbourg : Council of Europe, 2017. URL: https://rm.coe.int/information-disorder-toward-an-interdisciplinary-framework-for-research/168076277c

19. OECD. Facts Not Fakes: Tackling Disinformation, Strengthening Information Integrity. Paris : OECD Publishing, 2024. DOI: https://doi.org/10.1787/d909ff7a-en

20. Freedom House. Freedom on the Net 2024: Ukraine. 2024. URL: https://freedomhouse.org/country/ukraine/freedom-net/2024

Дата першого надходження статті до видання: 23.07.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 27.08.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 16.11.2026